

EL CERÉ, CAMÍ DE CONEIXEMENT I RECONeixEMENT

JOAN S. VENTURA BENAIGES
President del CERÉ 1995-2000

La primera notícia que vaig tenir del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre fou sent estudiant universitari a Tarragona quan un company em va parlar de la seva existència i de l'activitat de recerca i recuperació cultural que duia a terme. Temps enrere havia conegut l'Artur Bladé Desumvila, al seu pis de Tarragona, i hi vaig descobrir un activista de l'Ebre i de Catalunya i, alhora, tot un personatge amb qui resultava força agradable i enriquidor conversar. I, poc després, vaig escoltar com un tal Carmel Biarnés, d'Ascó, presentava, emocionat i apassionat, una comunicació a un congrés d'història que es realitzà a Montblanc.

Joan Salvador Ventura Benaiges (foto: V. Casadó Burillo, 2008)

Aquestes tres experiències, a Tarragona estant, foren els primers contactes culturals que jo, nascut a Benifallet, vaig tenir amb la Ribera d'Ebre. En principi em van semblar tres fets inconnexos que, des de la meva perspectiva, res semblaven tenir en comú, l'un amb l'altre, però que em mostraren una vessant diferent de la que jo tenia de la terra de l'Ebre. En certa manera, em va sorprendre agradablement que una comarca allunyada dels nuclis de Tortosa i de Tarragona i Reus, i tan propera a mi, mostrés aquells símptomes de dinamisme i, encara més, en aquella època. Jo diria que, més enllà de sorprendre'm, em va agradar.

Al finalitzar els estudis universitaris vaig participar en una recerca sobre els efectes de la Guerra Civil sobre la població i em van encarregar treballar la Ribera d'Ebre. Aquesta tasca em va permetre recórrer tots i cadascun dels pobles de la comarca, parlar amb la gent i descobrir, *in situ*, el que, tenint tan a prop, desconeixia. Em varen sorprendre especialment dues coses. La primera, el fet que els 14 municipis que formen la comarca mantenien una relativa situació d'equilibri, cooperació i relació que, salvant les particularitats, se'm mostraren com un teixit territorial clar i definit. L'altre fet que em va sobtar fou que a cada poble existien uns referents personals o institucionals (revistes, grups culturals...) que ajudaven al fet que aquest teixit existís i, a més a més, estigués perfectament entrelligat i imbricat. Vaig tornar a trobar el Carmel, vaig conèixer Josep Maria Sáez, l'Artur Cot, Rosend Escolà, el mestre Serra, els companys del Grup Cultural Rasquerà, La Foig... Em vaig recordar d'uns quants anys enrere i ara no només em va agradar sinó que m'hi vagi sentir atret i identificat. Fou llavors quan vaig decidir fer-me soci de l'entitat que relacionava totes aquelles, aparentment, individualitats locals, del CERE. El cert és que, a partir d'aquella època, em vaig sentir molt més a prop de la Ribera d'Ebre del que ho havia estat mai, tot i que sempre l'havia tingut al costat.

Al poc temps, em vaig preparar i aprovar unes oposicions i, com si fos un disseny del destí, em destinaren a l'institut de Móra d'Ebre. Només arribar-hi vaig conèixer Pere Muñoz, de Flix, i, al cap de poc, Josep Cid, de Riba-roja. Primer un i després l'altre em permeteren entrar de ple en aquesta xarxa tan ben tramada i de factura aparentment senzilla i fàcil que era el CERE i del qual, de fet, jo ja n'era soci, encara que només ho coneixia de fora, com a usuari. I ara no només em va agradar i m'hi vaig sentir identificat sinó que m'hi vaig afegir. De fet, considero que vaig tenir sort de topiar primer amb un i després amb l'altre, ja que primer un i després l'altre foren presidents de l'entitat i jo vaig passar a formar part de les seves respectives juntes.

El CERE se'm va mostrar com una entitat oberta i acollidora que no posava límits, per a res, a la meva llibertat individual i alhora em brindava la possibilitat de conèixer; sí, conèixer la meva terra a partir de la seva història, les seves tradicions, les seves particularitats, les seves persones i les seves inquietuds i activitats. Mai no em cansaré de dir el que el CERE m'ha enriquit, el que m'ha ofert i de quina manera m'ha ampliat les perspectives; i tot dintre d'un

ambient acollidor i enriquidor. No exagero! Poques comarques, en aquells moments i també ara, gaudeixen d'una institució similar.

I ves per on que durant cinc intensos anys vaig ocupar la presidència de l'entitat. No cal dir que per a mi ha estat tot un honor el poder contribuir, amb la meua tasca, a organitzar i coordinar tot el conjunt de potencialitats que ofereix l'entitat. Jo diria que la meua principal aportació al CERÉ ha estat aquesta i no toca ara entrar a enumerar tot el que vam fer perquè, a més a més, em satisfà més el que, a nivell personal, m'ha repercutit individualment com a element d'integració i de contribució al territori.

Les iniciatives que vam emprendre van ser tan diverses com la gent que vam coincidir. Als ja citats hi afegeixo Joan Ramon Vinaixa, Vicent Casadó, Biel Pubill, Joan Josep Duran, Montse Anguera, Andreu Carranza... Josep Antoni Collazos. Moltes persones, diferents tarannàs, diverses sensibilitats coincidents a la seu de Flix, que fàcilment podia itinerar per cadascun dels pobles de la comarca i més enllà. Moltes persones han anat passant per l'entitat, no els puc anomenar a tots, però tots han estat fonamentals.

Joan S. Ventura amb Josep A. Collazos i Joan J. Duran, a l'estand del CERÉ de la Fira de Móra la Nova el 1998 (foto: arxiu del CERÉ)

Un aspecte que no voldria deixar de ressaltar és el reconeixement que, en línies generals, el CERE ha tingut i té des de les institucions polítiques de la comarca, ajuntaments i Consell Comarcal. Al llarg d'aquests anys el CERE s'ha guanyat una confiança i un prestigi que l'ha dut a esdevenir un referent a la comarca dintre del seu àmbit i és ben cert que sempre se l'ha tingut present. Aquest aspecte ha contribuït molt a reforçar la imatge de solidesa i perdurabilitat que té, després de vint-i-cinc anys.

Ara, amb la perspectiva dels anys podem gaudir de les publicacions que han sorgit del CERE, podem recordar els congressos, jornades culturals, xerrades, cursos que hem organitzat, fires i trobades en les quals hem participat i, sobretot, podem copsar la manera en què tot plegat ha transcendit en la nostra societat. I sempre des d'un escrupolós respecte, tant a les persones com a les entitats locals i comarcals, que crec que mai no s'han sentit usurpades pel CERE i, al contrari, sempre hi han trobat un bon i necessari aliat. Sempre hi haurà algú que, de sobte, descobreixi el CERE, que, ves per on, mai no n'havia sentit a parlar i s'hi sent atret, altres que consideren que la seva etapa, de moment, ha acabat, però malgrat tot, com passa a tot flux o corrent, la renovació és tan bona com necessària. En definitiva, el CERE ha fluït, ha fet camí.

Avui, el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre és un referent indiscutible a la comarca, on continua fent la seva tasca discreta i constant però alhora efectiva i estratègicament important; hi continuen transitant persones amb les seves iniciatives i inquietuds que li donen forma i raó de ser; més enllà de la Ribera d'Ebre continua sent una estranyesa per a uns i un referent per a altres i un punt de connexió i relació per a tots els que, des d'una perspectiva cultural, mostren interès per la realitat del país. En definitiva, el CERE, ha marcat un camí de coneixement i reconeixement que ja dura vint-i-cinc anys, per on hem transitat molts i per on ho faran molts altres; un camí que ens ha de dur molt més enllà d'on va començar i que ningú no sabem el lluny que ens pot fer arribar.

Que sigui per molts anys!

Móra d'Ebre, juny de 2008